

Základná škola Ul. karpatská 803/11, Svidník

Školský poriadok

Na zabezpečenie, harmonizáciu chodu a organizáciu školského života vydáva riaditeľ školy tento školský poriadok, ktorý vychádza zo všeobecne záväzných právnych predpisov, podmienok školy a požiadaviek školskej komunity.

Školský poriadok vydáva riaditeľ školy v súlade s nasledujúcimi právnymi normami:

Ústava SR

Zákon č. 596/2003 Z. z. o štátnej správe v školstve a školskej samospráve a o zmene a doplnení niektorých zákonov v z.n.p.

Zákon č. 245/2008 Z. z. o výchove a vzdelávaní (školský zákon) v z.n.p.

Vyhláška MŠ SR č. 203/ 2015 Zb. o základnej škole

Zákon č. 281/2002 Z.z. o prídavku na dieťa

Charta ľudských práv

Školský poriadok obsahuje tieto kapitoly :

A. Všeobecné ustanovenia

I. Organizácia vyučovania

II. Práva a povinnosti žiakov

B. Zásady správania sa žiakov

I. Oslovenie a pozdrav

II. Príchod žiakov do školy

III. Správanie žiakov počas vyučovania

IV. Správanie žiakov cez prestávku

V. Odchod žiakov zo školy

VI. Dochádzka žiakov do školy

VII. Starostlivosť o zovňajšok

VIII. Starostlivosť o učebnice, učebné pomôcky a školské zariadenie

IX. Povinnosti týždenníkov

X. Povinnosti žiakov v ŠJ

XI. Dochádzka žiakov do ŠKD

XII. Povinnosti žiakov mimo školy

C. Výchovné opatrenia

I. Výchovné opatrenia – pochvaly a iné ocenenia

II. Výchovné opatrenia – posilnenie disciplíny

III. Zaznamenávanie a udelenie výchovných opatrení

IV. Ochranné opatrenia

Záverečné ustanovenia

Zrušovacie ustanovenia

Príloha

1. Opatrenia proti šíreniu legálnych a nelegálnych drog v školskom prostredí

2. Prevencia a riešenie šikanovania

A. Všeobecné ustanovenia

I. Organizácia vyučovania

1. Vyučovací proces sa riadi rozvrhom hodín, ktorý schválilo vedenie školy. Rozvrh hodín je povinný rešpektovať každý žiak a pedagogický pracovník
2. Rozvrh vyučovania:
 1. hodina 7:45 - 8:30
 2. hodina 8:40 - 9:25
 3. hodina 9:40 - 10:25
 4. hodina 10:35 - 11:20
 5. hodina 11:25 - 12:10
 6. hodina 12:15 - 13:00
- OBED
7. hodina 13:30 - 14:15
3. Na obed idú žiaci počas obedňajšej prestávky, alebo po poslednej vyučovacej hodine a dozor počas obedov zabezpečujú pedagogickí pracovníci podľa harmonogramu určenom zástupcom riaditeľa školy.
4. Vyučovací proces je organizovaný v učebniach, odborných učebniach a telovýchovných priestoroch.
5. Každá trieda má pridelené na daný školský rok šatňové priestory.
6. Cez tzv. malé prestávky sa žiaci zdržiavajú v triede, nenaháňajú sa, nekričia. Správajú sa tak, aby neohrozovali svoju bezpečnosť a zdravie ako aj bezpečnosť a zdravie ostatných spolužiakov.
8. Bez súhlasu triedneho učiteľa nesmie žiak počas vyučovania a prestávok opustiť budovu školy, prípadne areál školy.
9. Rodičia môžu úradné záležitosti vybavovať denne u riaditeľa alebo zástupcu riaditeľa. Informácie o prospechu a správaní žiaka podáva rodičom triedny učiteľ na triednej schôdzi RZ. Rodičia sú povinní reagovať na predvolanie do školy ohľadom prospechu a správania sa svojho dieťaťa.

II. Práva a povinnosti žiakov a zákonných zástupcov

Každý žiak má právo:

- na slušné, taktné a ohľaduplné jednanie s ním
- na duševný a fyzický odpočinok počas prestávok
- byť informovaný o svojom priebežnom hodnotení a má právo byť oboznámený s kritériami, podľa ktorých je hodnotený. Pri ústnej odpovedi je oboznámený s výsledkom hodnotenia ihneď. Výsledky klasifikácie písomných prác a praktických činností sa žiak dozvie najneskôr do 14 dní, pričom má právo do nich nahliadnuť.
- žiaci so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami majú právo byť hodnotení a klasifikovaní so zohľadnením ich postihnutia. Týka sa to všetkých vyučovacích predmetov, v ktorých sa prejavuje postihnutie žiaka.
- vzdelávať sa v prostredí vyhovujúcom hygienickým požiadavkám a požiadavkám
- v oblasti ochrany zdravia a bezpečnosti pri práci byť chránený voči všetkým formám zneužívania a šikanovania v oblasti náboženského vyznania, svetonázoru, sexuálnej orientácie a rasy
- na dodržiavanie základných psychohygienických noriem (dĺžka vyučovacej hodiny, dĺžka prestávok)
- na kvalitnú výučbu v každom povinnom i voliteľnom predmete
- na komunikáciu s učiteľom v duchu zásad humanity a tolerancie
- slušne vysloviť názor a klásť otázky k preberanej téme
- na zdôvodnenie klasifikácie
- na komisionálne preskúšanie, ak má pochybnosti o správnosti klasifikácie na konci 1. alebo 2. polroka. O komisionálne preskúšanie môže požiadať zákonný zástupca žiaka písomne riaditeľa školy a to do 3 dní od oznámenia výsledku klasifikácie. O povolení komisionálnej skúšky rozhodne riaditeľ školy. Výsledok komisionálnej skúšky je konečný.

- vyžadovať informácie, ktoré sa týkajú fungovania školy a nepodliehajú zákonu o ochrane osobných údajov, hlavne tie, ktoré sa priamo dotýkajú hodnotenia vedomostí, celkového prospechu, dochádzky a disciplinárnych opatrení každého konkrétneho jednotlivca
- vyžadovať, aby s ich osobnými údajmi bolo zaobchádzané v súlade s platnou legislatívou
- mať prístup ku všetkým zariadeniam a materiálnemu vybaveniu školy na činnosť súvisiacu s výchovno-vyučovacím procesom a s organizovaním akcií vo voľnom čase
- mať prístup k informačným zdrojom školy ako sú internet, školská knižnica, zbierky učebných pomôcok a ostatné materiály, zamerané na podporu výchovy a vzdelávania

Zákonný zástupca žiaka má právo:

- žiadať, aby sa v rámci výchovy a vzdelávania v škole a v školskom zariadení poskytovali deťom a žiakom informácie a vedomosti vecne a mnohostranne v súlade so súčasným poznaním sveta a v súlade s princípmi a cieľmi výchovy a vzdelávania podľa školského zákona
- oboznámiť sa s výchovno-vzdelávacím programom školy a školského zariadenia a školským poriadkom
- byť informovaný o výchovno-vzdelávacích výsledkoch svojho dieťaťa
- na poskytnutie poradenských služieb vo výchove a vzdelávaní svojho dieťaťa
- zúčastňovať sa výchovy a vzdelávania po predchádzajúcom súhlase riaditeľa školy
- vyjadrovať sa k výchovno-vzdelávaciemu programu školy alebo školského zariadenia prostredníctvom orgánov školskej samosprávy
- byť prítomný na komisionálnom preskúšaní svojho dieťaťa po predchádzajúcom súhlase riaditeľa školy.

K povinnostiam žiakov patrí:

- osvojiť si vedomosti, zručnosti poskytované základnou školou
- chrániť vlastné zdravie a zdravie iných, dbať o čistotu a poriadok v škole a okolí
- byť v škole vhodne a čisto oblečený a upravený (bez extrémneho farbenia vlasov, pearcingu na tvári, bez výrazného mejkapu)
- byť disciplinovaný, plniť pokyny pedagogických pracovníkov a správať sa v škole i mimo nej tak, aby robil česť sebe i škole
- šetriť školské zariadenie, chrániť ho pred poškodením a hospodárne zaobchádzať s učebnicami a učebnými pomôckami
- každé poškodenie je rodič povinný opraviť, prípadne nahradiť
- dodržiavať vyučovací čas, rozvrh hodín a prestávok ako aj zásady uvedené v poriadku školy
- nosiť si žiacku knižku, dať si zapísať všetky známky, poznámky i oznamy
- oznámiť riaditeľovi školy skutočnosti súvisiace s technickým stavom zariadenia školy a skutočnosti, s ktorými sa pri činnosti v škole stretol, resp. sú mu známe a ktoré môžu mať za následok ohrozenie zdravia žiakov a zamestnancov školy, škody na majetku žiakov školy, zamestnancov školy
- chodiť na vyučovanie pravidelne a včas, zúčastňovať sa vyučovania povinných predmetov a voliteľných predmetov, ktoré si zvolil podľa rozvrhu hodín.
- žiak prichádza do školy 15 minút pred vyučovaním.

Žiakom je zakázané :

- fajčiť v priestoroch školy, v okolí školy a pri činnostiach organizovaných školou
- prinášať do školy alebo na činnosti organizované školou alkoholické nápoje, drogy a zdraviu škodlivé látky
- prinášať do školy alebo na činnosti organizované školou predmety ohrozujúce zdravie a život alebo predmety, ktoré by mohli rozptyľovať pozornosť ostatných žiakov na vyučovaní
- manipulovať s vecami zabezpečujúcimi ochranu budovy a majetok školy
- znečisťovať steny a ničiť zariadenie učební, šatní a priestorov školy
- používať vulgárne výrazy

B. Zásady správania sa žiakov

I. Oslovenie a pozdrav

1. Žiaci zásadne oslovujú pracovníkov školy: pán riaditeľ, pani riaditeľka, pán učiteľ, pani učiteľka, pán školník a pod.
2. Žiaci zdravia pozdravom „Dobrý deň“ (Dobré ráno, Dobrý večer). Žiaci zdravia v ten istý deň len pri prvom stretnutí.
3. Žiaci zdravia všetkých zamestnancov školy.
4. Žiaci zdravia vyučujúceho na začiatku a na konci hodiny tak, že vstanú. Ak príde do triedy iný vyučujúci alebo iná dospelá osoba postaví sa. Pri ich odchode sa žiaci takisto postavia. Sadajú si na pokyn vyučujúceho.
5. Na hodinách telesnej výchovy, výtvarnej výchovy, technickej výchovy, pri písaní kontrolných prác a na pokyn vyučujúceho žiaci vstaním nezdravia.
6. Žiaci zdravia pedagogických pracovníkov školy aj pri stretnutí mimo budovy školy.

II. Príchod žiakov do školy

1. Žiaci prichádzajú najneskôr 15 minút pred začiatkom vyučovania. Školská budova sa otvára o 7.00 hod.
2. Do budovy školy žiaci vchádzajú hlavným vchodom, v šatňovom priestore sa prezujú do vhodnej obuvi (nie s čiernou gumenou podrážkou, botasiek, tenisiek), v šatni si uložia vrchné ošatenie (vetrovku, kabát, čiapku).
3. Čas od príchodu do školy po začiatok vyučovania využívajú žiaci na prípravu na vyučovanie.
4. Do školy prichádzajú po vyhradených chodníkoch, nie po trávnatých plochách. Neprebiehajú plot.
5. Počas celého vyučovania i cez prestávky nesmú bez dovoľenia učiteľa odísť z areálu školy.

III. Správanie sa žiakov na vyučovaní

1. Žiak prichádza na vyučovanie a školské podujatia včas, riadne pripravený, so všetkými učebnými a školskými potrebami. Veci potrebné na vyučovanie má pripravené na lavici. Ostatné veci sú uložené v taške. Jedlo na lavicu počas vyučovania nepatrí!
2. Žiak nosí do školy pridelené učebnice a školské potreby podľa rozvrhu hodín, prípadne podľa pokynov učiteľa.
3. Do školy je zakázané nosiť drahé predmety, šperky, nevhodnú literatúru, väčšiu sumu peňazí, zvieratá, rádiá, magnetofóny a pod. Pri ich odcudzení alebo strate škola nezodpovedá za vzniknutú škodu.
4. Počas vyučovania je zakázané používať mobilné telefóny a prehrávače. Žiak pred začiatkom vyučovacej hodiny svoj mobilný telefón alebo prehrávač vypne a odloží do tašky. Je zakázané mať mobilný telefón a prehrávač počas vyučovacích hodín položený na lavici, v lavici, prípadne na okne triedy alebo odbornej učebne. Je taktiež zakázané mať mobilný telefón a prehrávač počas vyučovacích hodín na opasku, na šnúrke okolo krku a pod. Za stratu mobilného telefónu alebo prehrávača škola nenesie zodpovednosť.
5. Žiak nemá právo vyhotovovať obrazový alebo zvukový záznam počas vyučovania bez súhlasu vyučujúceho.
6. Žiak nenosí do školy predmety, ktoré rozptyľujú jeho pozornosť a pozornosť spolužiakov, prípadne ohrozujú bezpečnosť a zdravie. Predmety nepotrebné na vyučovanie môže učiteľ odobrať a vrátiť len rodičom alebo zákonnému zástupcovi.
7. Na hodinách v laboratórnej triede, odborných učebniach a na hodinách telesnej výchovy sa žiak riadi pokynmi vyučujúceho a rešpektuje jeho príkazy a zákazy.
8. Žiak na vyučovaní sedí slušne, pozorne sleduje učiteľov výklad i odpovede spolužiakov, svedomito a aktívne pracuje, nenašepkáva skúšanému žiakovi, neodpisuje školské ani domáce úlohy a neruší vyučovanie.
9. Ak chce žiak odpovedať alebo sa niečo opýtať, hlási sa zdvihnutím ruky, hovorí nahlas, zreteľne. Rozprávať bez dovoľenia je neslušné!
10. Žiak môže opustiť triedu len so súhlasom vyučujúceho.
11. Pred opustením triedy si žiak urobí vo svojom okolí poriadok.
12. Ak sa z vážnych dôvodov nemohol žiak pripraviť na vyučovanie, ospravedlní sa príslušnému vyučujúcemu na začiatku hodiny. Ak nemôže zo zdravotných dôvodov cvičiť na hodine TSV, je povinný ospravedlniť sa vyučujúcemu a odovzdať mu doklad od ošetrojúceho lekára alebo od rodičov.
13. Pred hodinou TSV sa žiak v šatni prezlečí do cvičebného úboru, nastúpi pred kabinet TSV. Odovzdá vyučujúcemu TSV do úschovy cenné predmety (hodinky, šperky, kľúče, prípadne okuliare, peniaze atď.)

14. Svoje miesto udržiava v čistote a poriadku. Šetri učebnice, učebné pomôcky, školské zariadenie a ostatný školský majetok. Ak úmyselne alebo z nedbalosti poškodí školský majetok, rodičia žiaka sú povinní škodu v plnom rozsahu uhradiť. Ak sa vinník nezistí, škoda sa uhradí kolektívne. Žiak šetrí elektrickou energiou a vodou.
15. Z bezpečnostných dôvodov sa nevykláňa z oblokov a nevyhadzuje von papiere a iný odpad.
16. Žiacku knižku musí mať žiak každý deň v škole na každej vyučovacej hodine. Táto musí byť podpísaná rodičmi podľa podpisového vzoru vždy aspoň za uplynulý týždeň.

IV. Správanie žiakov cez prestávku

1. Malé prestávky využíva žiak na prípravu na nasledujúcu vyučovaciu hodinu. Desiatuje medzi druhou a treťou hodinou vo svojej triede. Nedesiatuje na chodbe. Ak má 2. vyučovaciu hodinu TSV, desiatuje v triede, v ktorej bude mať 3. vyučovaciu hodinu. Ak má 2. a 3. vyučovaciu hodinu v odbornej učebni, nadesiatuje sa vo svojej kmeňovej triede.
2. Papiere a odpadky odhadzuje do košov. Nie je prípustné odhadzovať ich do záchodových mís, pisoárov, umývadiel a voľne v školskom areáli.
3. Žiaci sú povinní, ak sú svedkami šikanovania, zasiahnuť a zavolať na pomoc dospelého. Každé násilie sú žiaci povinní ohlásiť učiteľovi.
4. Nechá na pokoji všetkých, ktorí sa nechcú zúčastniť hry. Neumlčuje a neponižuje nikoho, uznáva druhých bez ohľadu na rasu, náboženstvo, kultúru alebo postihnutie. Neničí, neznečisťuje školský majetok (steny, dvere, WC, knihy, nábytok a pod.).
5. Rešpektuje zákaz fajčenia, požívania alkoholických nápojov, drog a iných omamných látok v škole i v celom areáli školy a upozorní na to aj ostatných, ktorí by tento zákaz chceli porušiť. Prinesenie cigariet, alkoholu, drog, prípadne iných omamných látok do areálu školy sa považuje za hrubé porušenie školského poriadku.
6. Ak zistí, že niektorý spolužiak alebo spolužiačka má veci uvedené v bode č. 5 v škole, prípadne porušuje bod č. 5 v areáli školy, je jeho povinnosťou okamžite to oznámiť ktorémukoľvek členovi pedagogického zboru.
7. Do riaditeľne, zborovne a kancelárie chodí len v nevyhnutných prípadoch. Všetky potrebné písomnosti si vybavuje prostredníctvom triedneho učiteľa.
8. Do odborných učební, dielni a telocvične vchádza v sprievode učiteľa. Pred odchodom do OU si skontroluje, či má na daný predmet všetky učebné pomôcky a žiacku knižku.
9. Týždenník alebo určený žiak počas prestávky utrie tabuľu a chodí po učebné pomôcky. Do kabinetu bez zaklopania a dovoľenia učiteľa nevstupuje.

V. Odchod žiakov zo školy

1. Po skončení poslednej vyučovacej hodiny dá svoje miesto do poriadku, odstráni nečistoty, vyloží stoličku na stôl.
2. Ak je týždenník, skontroluje čistotu učebne, zatvorenie okien, uzavretie vody, zhasnutie svetla, zotrie tabuľu a uloží pomôcky.
3. Na pokyn učiteľa opustí triedu, pod vedením vyučujúceho zide do šatňových priestorov, preobuje sa, oblečie sa a disciplinovane opustí budovu.
4. Ak má poslednú hodinu v odbornej učebni, telocvični alebo dielni, dá svoju kmeňovú triedu pred odchodom do poriadku a vezme si všetky veci. Po skončení vyučovania v odborných učebniach a školskej dielni ich dá tiež do poriadku. Za poriadok v triede zodpovedajú tí žiaci, ktorí v nej mali poslednú hodinu.
5. Zo školy odchádza ihneď domov, dodržiava dopravné predpisy a disciplínu.
6. Ak zistí nejakú stratu, ohlási to vyučujúcemu alebo triednej učiteľke. Nájsené veci odnesie do kancelárie školy.

VI. Dochádzka žiakov do školy

1. Na vyučovanie dochádza žiak pravidelne a načas.

2. Vyučovanie môže žiak vymeškať len pre chorobu a vážnu udalosť v rodine. Ak sa žiak nemôže zúčastniť na vyučovaní, je jeho zákonný zástupca povinný oznámiť škole bez zbytočného odkladu príčinu jeho neprítomnosti a to:

- a) osobne
- b) telefonicky na číslach: sekretariát ZŠ 054 7882180, riaditeľ 054 7882181
- c) triednemu učiteľovi

3. Neospravedlnenú neúčasť žiaka na vyučovaní trvajúcu *viac ako 15 hodín v mesiaci* oznámi riaditeľ školy obci kde má zákonný zástupca dieťaťa trvalý pobyt, pretože sa to podľa vyššie uvedených zákonov považuje za *zanedbanie povinnej školskej dochádzky*.

4. Neprítomnosť žiaka z dôvodu choroby, ktorá trvá najviac 3 po sebe nasledujúce vyučovacie dni ospravedlňuje jeho zákonný zástupca alebo zástupca zariadenia.

5. Neprítomnosť žiaka v škole ospravedlňuje jeho zákonný zástupca triednemu učiteľovi písomne *do dvoch dní* od nástupu dieťaťa do školy. Ak žiak nepredloží ospravedlnenie do dvoch dní po nástupe do školy, považuje sa neprítomnosť žiaka na vyučovaní za *neospravedlnenú*.

6. Ak neprítomnosť žiaka z dôvodu ochorenia trvá viac ako tri po sebe nasledujúce vyučovacie dni predloží žiak, zákonný zástupca alebo zástupca zariadenia potvrdenie od lekára (v lehote do dvoch dní od nástupu žiaka do školy).

7. Ak rodič potrebuje uvoľniť žiaka zo závažných dôvodov z vyučovania na 1 deň, požiada o to triedneho učiteľa. Ak na 3 a viac dní, požiada prostredníctvom triedneho učiteľa riaditeľa školy v oboch prípadoch najmenej 2 dni vopred. Dodatočné uvoľnenie žiaka a jeho ospravedlnenie je možné len vo výnimočných prípadoch.

8. Každú neúčasť na vyučovaní musia rodičia ospravedlniť. Ak triedny učiteľ dôvody nepovažuje za dostačujúce, vymeškané hodiny neospravedlní.

9. Ak vymešká vyučovanie pre vopred známu príčinu a nepožiada o uvoľnenie, triedny učiteľ nemusí hodiny ospravedlniť.

10. Triedny učiteľ môže na základe písomnej alebo osobnej žiadosti zákonného zástupcu uvoľniť žiaka z vyučovacej hodiny na lekárske vyšetrenie, **pokiaľ ho nemožno vykonať v čase mimo vyučovania**. Ak triedny učiteľ žiaka uvoľní počas vyučovania, zákonný zástupca je povinný prísť osobne a podpísať potvrdenie o tom, že žiaka berie z vyučovania.

11. Postup pri žiadosti o oslobodenie od vyučovania TSV:

- a) zákonný zástupca žiaka (rodič) podáva žiadosť o oslobodenie od vyučovania predmetu alebo jeho časti
- b) súčasťou žiadosti je vyjadrenie príslušného lekára, ktorý žiaka zaraďuje do konkrétnej zdravotnej skupiny
- c) pri zaradení žiaka do 3. zdravotnej skupiny a nižšej lekár na príslušnom tlačíve uvedie činnosti, ktoré žiak nemôže vykonávať. Takýto žiak zvyčajne navštevuje riadne vyučovanie TSV
- d) žiak, ktorý je oslobodený od vyučovania TSV (4. zdravotná skupina), je prítomný na vyučovacích hodinách TSV, ktoré určil učiteľ predmetu. Oslobodený žiak sa nezúčastňuje vyučovania TSV v tom prípade, ak vyučovacia hodina je do rozvrhu zaradená ako prvá alebo posledná v príslušnom vyučovacom dni

e) celý postup sa uzatvára 14. septembra v príslušnom školskom roku rozhodnutím riaditeľa školy.

12. Riaditeľ školy môže požiadať Úrad pre dohľad nad zdravotnou starostlivosťou o preverenie každého odporúčenia lekára na oslobodenie od vyučovania TSV a jeho zaradenie do príslušnej zdravotnej skupiny.

13. Ak žiak v určitom predmete vymešká za jeden polrok školského roka 30 % a viac z celkového počtu odučených vyučovacích hodín, môže byť hodnotený ako neklasifikovaný.

VII. Starostlivosť o zovňajšok

- 1. Do školy prichádza žiak čistý a upravený.
- 2. Všetky vrchné časti odevu, obuv a prezuvky si označí menom, prípadne značkou.
- 3. Zo zdravotných a estetických dôvodov neodporúčame pogumovanú obuv a tepláky. Výstredné oblečenie, nápadná úprava vlasov a tváre, nosenie drahých šperkov je neprípustné.
- 4. Do školy nosí žiak hygienické vrecúško (uterák, mydlo, toaletný papier) a používa ho.
- 5. Pred hodinou technickej výchovy si žiak oblečie pracovný odev.
- 6. Na hodine TSV sa prezlečie do športového odevu v šatni. Nie je dovolené cvičiť v šatách, ktoré má žiak počas vyučovania.

VIII. Starostlivosť o učebnice, učebné pomôcky a školské zariadenie

1. Povinnosťou žiaka je šetriť učebnice a učebné pomôcky. Ak poškodí alebo znehodnotí učebnice, školské pomôcky alebo zariadenie školy, musia rodičia žiaka škodu v plnom rozsahu zaplatiť.
2. Učebnice a zošity majú byť zabalené a podpísané.
3. Ak prejde žiak počas školského roka z jednej školy na druhú, učebnice odovzdá škole, z ktorej prestupuje.

IX. Povinnosti týždenníkov

1. Týždenníkov určuje triedny učiteľ a sú zapísaní v "Triednej knihe". Týždenníci pred vyučovaním skontrolujú poriadok v triede. Pred vyučovaním i počas prestávok utrú tabuľu, pripravia kriedy a učebné pomôcky na vyučovanie. Na každej hodine hlásia vyučujúcemu chýbajúcich žiakov.
2. Cez veľkú prestávku otvoria okná, aby sa trieda vyvetrala.
3. Po skončení vyučovania v triede utrú tabuľu, zatvoria vodovodné kohútiky, uložia kriedu, zhasnú svetlo a skontrolujú zatvorenie okien.

X. Povinnosti žiaka v školskej jedálni

1. Žiak, ktorý sa stravuje v školskej jedálni je povinný každý deň pri obede odovzdať príslušný lístok.
2. Po skončení vyučovania slušne prichádza pred ŠJ, zaraď sa do radu a do jedálne vstúpi len na pokyn dozor konajúceho učiteľa. Pred vstupom do jedálne si uloží tašku na to určenom priestore.
3. V jedálni zje najprv polievku a s druhým jedlom sa usadí na voľné miesto. Počas stolovania i celého pobytu v ŠJ sa správa kultúrne – nebehá, nevykrikuje.

XI. Dochádzka žiakov do školského klubu detí (ŠKD)

1. Ak je žiak prihlásený do ŠKD, prichádza do oddelenia po skončení vyučovania.
2. Rozsah dennej dochádzky žiaka a spôsob jeho odchodu domov uvedie rodič v zápisnom lístku. Zmeny v dochádzke oznamuje zákonný zástupca písomne a v zápisnom lístku ich aktualizuje vychovávateľka ŠKD.
3. Vychovávateľka uvoľní žiaka z ŠKD len na základe písomného vyžiadania rodiča.
4. Aby sa nenarúšala výchovná a vzdelávacia činnosť, žiak môže byť, ak to nie je na zápisnom lístku uvedené, zo ŠKD uvoľnený len na základe písomného oznámenia rodičov ihneď po naobedovaní. Inak zo ŠKD odchádza podľa platného režimu ŠKD.
5. Žiaka možno v priebehu školského roka prihlásiť a odhlásiť zo ŠKD vždy 3 dni pred ukončením mesiaca.
6. Zo ŠKD alebo pri činnosti v ŠKD nemôže žiak svojvoľne odísť.
7. Správanie v ŠKD sa riadi zásadami uvedenými v tomto školskom poriadku v odseku III.

XII. Povinnosti žiakov mimo školy

1. Každý žiak je aj mimo vyučovania a v čase prázdnin žiakom školy.
2. Na školských výletoch a akciách mimo školy sa správa žiak spôsobom, ktorý nepoškodzuje záujmy školy. Úctivo a zdvorilo sa správa k svojim rodičom, priateľom, učiteľom a ostatným zamestnancom školy.
3. Správa sa priateľsky k svojim spolužiakom a pomáha im v práci. Nevyvoláva hádky, bitky a hrubo sa nevyjadruje.
4. Je pozorný a ochotný, úctivý a zdvorilý k starším, chorým ľuďom a k ženám. Uvoľní im miesto v dopravných prostriedkoch.
5. Chráni svoje zdravie a zdravie svojich spolužiakov, dbá o bezpečnosť na ulici, dodržiava dopravné predpisy a nepoškodzuje cudzí majetok.
6. Vo večerných hodinách sa nezdržiava bez dozoru na verejných, kultúrnych, spoločenských a športových podujatiach. Večerné hodiny začínajú pre žiakov 1.- 4. ročníka v zimnom období (november – marec) od

19.00 hod., v letnom období (apríl – október) od 20.00 hod., v letnom období od 21.00 hod.

20.00 hod. Pre žiakov 5. – 9. ročníka v zimnom

7. Žiak základnej školy môže navštevovať iba podujatia vhodné pre mládež do 15 rokov.

8. Chráni svoje zdravie a zdravie iných Požívanie akýchkoľvek drog, omamných látok, liehových nápojov a fajčenie je zakázané.

C. Výchovné opatrenia

I. Výchovné opatrenia – pochvaly a iné ocenenia

Návrh na udelenie pochvaly alebo iného ocenenia sa prerokuje v pedagogickej rade. Zaznamenávajú sa do triednych výkazov.

1. Pochvaly a iné ocenenia sa udeľujú za:

- mimoriadny prejav aktivity a iniciatívy,
- záslužný alebo statočný čin,
- dlhodobú úspešnú prácu a korektné vzťahy medzi spolužiakmi.

2. Pochvala od triedneho učiteľa sa udeľuje za :

- vzornú dochádzku do školy počas školského roka,
- za dosiahnutý prospech „prospel s vyznamenaním“ za dané obdobie,
- reprezentáciu triedy v oblasti kultúry, športu, vzdelávania a pod.
- za 1.-3. miesto v školských kolách olympiád a rôznych súťaží
- prácu pre triedny kolektív a podobne

3. Pochvala od riaditeľa školy sa udeľuje za :

- reprezentáciu školy v oblasti kultúry, športu, vzdelávania a pod.
- záslužná práca pre školu, v projektoch, zberoch a pod. v priebehu navštevovania ZŠ
- študijný priemer 1,00
- účasť v celoslovenskom kole súťaží a olympiád
- významný spoločenský čin (záchrana života, pomoc starým ľuďom a pod.)
- za 1.-3. miesto v okresných a vyšších kolách olympiád a rôznych súťaží

II. Výchovné opatrenia – posilnenie disciplíny

1. Opatrenie na posilnenie disciplíny žiaka sa ukladá po objektívnom prešetrení za závažné alebo opakované previnenie proti školskému poriadku, ktoré spravidla predchádza zníženiu stupňa zo správania; podľa závažnosti previnenia sa ukladá niektoré z opatrení, najmä napomenutie od triedneho učiteľa, pokarhanie od triedneho učiteľa, pokarhanie od riaditeľa školy.
2. O udelení opatrenia informuje triedny učiteľ preukázateľným spôsobom zákonného zástupcu žiaka. Opatrenie sa zaznamená do triedneho výkazu. Udelenie zníženého stupňa zo správania sa odôvodní v triednom výkaze alebo katalógovom liste žiaka.

3. Opatrenia spravidla predchádzajú zníženiu známky zo správania. Pred udelením opatrenia je potrebné previnenie objektívne prešetriť za prítomnosti zákonného zástupcu žiaka. Za jedno previnenie je možné udeliť žiakovi len jedno výchovné opatrenie na posilnenie disciplíny.
4. Žiakom možno podľa závažnosti previnenia uložiť niektoré z týchto opatrení
 - a) napomenutie od triedneho učiteľa
 - b) pokarhanie od triedneho učiteľa
 - c) pokarhanie od riaditeľa školy
 - d) znížená známka zo správania

Výchovné opatrenia sa môžu žiakom ukladať do dvoch mesiacov odo dňa, keď sa o previnení dozvedel príslušný pedagogický pracovník školy, najneskôr však do jedného roka_

Napomenutie od triedneho učiteľa sa udeľuje za:

- neskorý príchod na vyučovaciu hodinu,
- nevhodné správanie sa žiakov v triede, alebo na verejnosti,
- ojedinelé dopúšťanie sa menej závažných previnení proti školskému poriadku,
- menej časté zabúdanie učebných pomôcok, žiackej knižky a pod.

Pokarhanie od triedneho učiteľa sa udeľuje žiakovi za:

- 1 – 2 vymeškané neospravedlnené hodiny
- opakované sa dopúšťanie menej závažných previnení proti školskému poriadku,
- narúšanie vzťahov medzi spolužiakmi
- nerešpektovanie pokynov vyučujúcich a zamestnancov školy
- opakované nevhodné správanie sa žiakov v triede, alebo na verejnosti,
- časté zabúdanie učebných pomôcok, žiackej knižky a pod.
- pokarhanie od triedneho učiteľa udeľuje triedny učiteľ so súhlasom riaditeľa a po prerokovaní v pedagogickej rade.

Pokarhanie od riaditeľa školy sa udeľuje žiakovi za:

- 3 – 6 vymeškaných neospravedlnených vyučovacích hodín,
- opakované porušovanie školského poriadku v škole a na verejnosti ,
- časté narušovanie vyučovacieho procesu a pod

Znížená známka zo správania na stupeň 2 (uspokojivé):

- Žiak porušuje jednotlivé pravidlá školského poriadku, je prístupný výchovnému pôsobeniu a usiluje sa svoje chyby napraviť.

Znížená známka zo správania na stupeň 2 sa udeľuje napr. za :

- 7 – 12 vymeškaných neospravedlnených hodín,
- opakované závažné porušovanie školského poriadku,
- fyzické napadnutie spolužiaka, agresívne správanie voči žiakom alebo zamestnancom,
- krádež v škole a na verejnosti, bez trestného stíhania,
- falšovanie úradného dokumentu (ospravedlnenie od rodičov, LV potvrdenie, záznam v ŽK)
- priestupok voči zákonu neklasifikovaný ako prečin,

- úmyselné poškodzovanie majetku školy,
- svojvoľné opustenie výchovno-vzdelávacieho procesu (v škole i mimo školy),
- za propagáciu rasizmu, xenofóbie, za prechovávanie drog a iných omamných látok.

Znížená známka zo správania na stupeň 3 (menej uspokojivé):

- Žiak závažne porušuje pravidlá správania a školský poriadok alebo sa dopúšťa ďalších previnení.

Znížená známka zo správania na stupeň 3 sa udeľuje napr. za :

- **13 - 60 vymeškaných neospravedlnených hodín**
- veľmi vážne porušenie školského poriadku,
- fyzické napadnutie, ublíženie na zdraví a šikanovanie,
- priestupok voči zákonu klasifikovaný ako prečin,
- falšovanie úradného dokumentu ako výpis z katalógového listu, vysvedčenie a pod.
- poškodenie školského majetku s väčším rozsahom škody.

Znížená známka zo správania na stupeň 4 (neuspokojivé):

- žiak sústavne porušuje pravidlá správania a školský poriadok, zámerne narúša korektné vzťahy medzi spolužiakmi a závažnými previneniami ohrozuje ostatných žiakov a zamestnancov školy.

Znížená známka zo správania na stupeň 4 sa udeľuje napr. za :

- **61 a viac vymeškaných neospravedlnených hodín,**
- priestupok voči zákonu klasifikovaný ako trestný čin,
- v týchto prípadoch problém preberá sociálny kurátor a postupuje podľa právnych predpisov odobratím prídavkov na dieťa a ďalšími výchovnými opatreniami voči žiakovi a zákonnému zástupcovi v zmysle platnej legislatívy.

III. Zaznamenávanie a udelenie výchovných opatrení

1. Ktorékoľvek výchovné opatrenie alebo znížená známka zo správania môžu byť udelené po prerokovaní v pedagogickej rade aj za priestupky neuvedené v týchto opatreniach podľa ich závažnosti na návrh triedneho učiteľa.

2. Opatrenia na posilnenie disciplíny sa udeľujú po predchádzajúcom vyčerpaní základných výchovných prostriedkov. Bilancujú sa na klasifikačnej porade príslušného klasifikačného obdobia a zaznamenávajú sa do triedneho výkazu alebo katalógového listu žiaka (MP č. 22/2011 čl.9, bod 3) s dátumom klasifikačnej porady takto:

*"Po prerokovaní v pedagogickej rade dňa (na základe Rozhodnutia riaditeľa školy č.....) bolo udelené opatrenie vo výchove: napomenutie/pokarhanie od triedneho učiteľa/riaditeľa školy/znížená známka zo správania na stupeň
triedny učiteľ (...podpis) "*

3. Pri navrhovaní výchovných opatrení alebo návrhu na zníženie známky zo správania má triedny učiteľ na zreteli, či je zodpovedný za neospravedlnené hodiny žiak, alebo či neospravedlnená dochádzka žiaka do školy nie je spôsobená zanedbávaním starostlivosti o povinnú školskú dochádzku žiaka zo strany jeho zákonného zástupcu.

IV. Ochranné opatrenia

Ak žiak svojím správaním a agresivitou ohrozuje bezpečnosť a zdravie ostatných žiakov, ostatných účastníkov výchovy a vzdelávania alebo narúša výchovu a vzdelávanie do takej miery, že znemožňuje ostatným účastníkom výchovy a vzdelávania vzdelávanie, riaditeľ školy alebo školského zariadenia môže použiť ochranné opatrenie, ktorým je okamžité vylúčenie žiaka z výchovy a vzdelávania, umiestnením žiaka do samostatnej miestnosti za prítomnosti pedagogického zamestnanca.

Riaditeľ školy alebo školského zariadenia bezodkladne privolá:

- a) zákonného zástupcu
- b) zdravotnú pomoc
- c) Policajný zbor.

Záverečné ustanovenia

1. Vnútorňý poriadok školy je záväzný pre všetkých žiakov .
2. Za porušovanie školského poriadku nesú žiaci osobnú zodpovednosť a môžu byť:
 - za menšie priestupky napomenutí
 - za opakované a závažné priestupky pokarhaní riaditeľom školy s písomným oznámením rodičom, alebo im bude navrhnutá znížená známka zo správania.
3. Podnet na výchovné opatrenie - napomenutie triednym učiteľom, pokarhanie triednym učiteľom - môže dať pedagogický zamestnanec školy príslušnému pedagogickému zamestnancovi a pokarhanie riaditeľom školy zástupcovi riaditeľa školy alebo priamo riaditeľovi školy.
4. Výchovné opatrenia sa vždy prerokujú na zasadnutí pedagogickej rady školy a zaznamenajú sa do pedagogickej dokumentácie žiaka.

Zrušovacie ustanovenia

Zrušuje sa Školský poriadok zo dňa 22.09. 2015

Tento školský poriadok nadobúda účinnosť 1. septembra 2018

Vo Svidníku 30.08.2018

Ing. Nadežda Ignáčová
riaditeľka školy

Príloha 1

Opatrenia proti šíreniu legálnych a nelegálnych drog v školskom prostredí

1. Žiaci základnej školy nesmú fajčiť, piť alkoholické nápoje, používať a vdychovať omamné látky a drogy, hrať o peniaze a to aj mimo školy.
2. Je povinnosťou každého žiaka, učiteľa, vychovávateľa i ostatných zamestnancov školy informovať triedneho učiteľa o žiakovi, ktorý fajčí, pije alkohol alebo užíva drogy v školskom prostredí i mimo neho.
3. Po oznámení uvedenej skutočnosti sa triedny učiteľ diskrétno porozpráva so žiakom o jeho problémoch, o príčinách užívania návykových látok, o ich škodlivosti a o dôsledkoch ich užívania. O pohovore so žiakom urobí zápis do klasifikačného záznamu a v nastavajúcom období venuje žiakovi zvýšenú pozornosť.
4. Ak žiak v sledovanom období nezmení vzťah k návykovým látkam alebo je triedny učiteľ informovaný druhýkrát, triedny učiteľ na problém upozorní pred triednym kolektívom, žiakovi udelí pokarhanie triednym učiteľom a zabezpečí predvolanie žiaka pred triednu samosprávu.
5. Ak ani potom nedôjde ku zmene postojov žiaka, triedny učiteľ predvolá rodičov a zorganizuje spoločné stretnutie za účasti výchovnej poradkyne, koordinátorky prevencie drogovej závislosti, ZRŠ a RŠ. Nasleduje pokarhanie žiaka riaditeľom školy a zápis do triedneho výkazu.
6. Ak ani vtedy žiak nezmení správanie, triedny učiteľ zorganizuje stretnutie, na ktoré pozve oboch rodičov, koordinátorku prevencie drogových závislostí, RŠ, prípadne policajta alebo kurátora. Po prešetrení skutočností kolektívny orgán navrhne opatrenia. Riaditeľ školy zabezpečí stretnutie s odborníkom –psychológom lekárom a o skutočnosti podá návrh na OcÚ. Žiakovi bude znížená známka zo správania.
7. Povinnosťou triedneho učiteľa je viesť evidenciu pochvál i priestupkovosti žiakov a o zistených skutočnostiach vhodnou formou informovať na triednických hodinách, na nástenných novinách v triede, spôsob riešenia zaznamenávať v klasifikačnom zázname alebo osobitnom zošite, pravidelne spolupracovať s rodičmi a o problémoch informovať pedagogickú radu pri riešení výchovných problémov.
8. Učiteľský dozor v čase prestávok bude vykonávať kontrolu priestorov školy v predmetnej veci, hlavný dôraz klásť na sociálne zariadenia, priestory kotolne a skryté priestory v areáli školy.
9. Pre všetkých žiakov školy organizovať dlhodobé športové súťaže, organizovať jednorázové spoločensko kultúrne podujatia s cieľom odpútať žiakov školy od myšlienok na užívania drog a toxikomániu. Na tieto účely využívať prostriedky z dotovaných na škole vypracovaných projektov, prípadne z RZ.
10. Koordinátor prevencie drogových závislostí zabezpečí výstavku najnovších odborných publikácií, premietanie filmov k problematike, cyklus besied a prednášok s odborníkmi v danej oblasti.
11. Triedni učitelia minimálne raz polročne, alebo aktuálne podľa potreby budú na triednických hodinách diskutovať o závislostiach najrôznejšieho druhu (drogy, patologické využívanie voľného času, príslušnosť k spoločensky nežiaducim hnutiam a pod.).
12. Sporadicky monitorovať správanie sa našich žiakov na mládežníckych verejných akciách.
13. Rozšíriť spoluprácu školy s rodičmi a školskou samosprávou o aktivity v danej oblasti, iniciovať zapájanie rodičov do aktivít školy - školské výlety, školské akcie a súťaže.
14. Spolupracovať so samosprávou mesta a okolitých obcí na vytváraní preventívnych stratégií a posilňovaní opatrení na znižovanie dopytu po droge v rámci regiónu.

Príloha 2

Prevenca a riešenie šikanovania

Problematika šikanovania ako jedného z prejavov problémového správania žiakov je faktom. Je nebezpečnou a rozširujúcou sa sociálnou chorobou spoločnosti, ktorej dôsledkom je vážne ohrozovanie zdravia jednotlivcov i skupín. Odborníkmi je prirovnávané k podceňovanej epidémii, či k zákernej chorobe skupinovej demokracie. Demokracia v spoločnosti stojí a padá s rovnoprávnosťou vzťahov medzi jej členmi.

Stručná charakteristika šikanovania

Pre vzťah, ktorý označujeme ako šikanovanie, je typická nerovnováha síl, kedy silnejší pošliapava práva slabšieho, ubližuje cieľene a opakovane niekomu, kto sa nedokáže brániť. V škole pod šikanovaním rozumieme akékoľvek správanie žiaka alebo žiakov (agresor), ktorých zámerom je ublíženie žiakovi alebo žiakom (obeť), prípadne ich ohrozenie alebo zastrašovanie. Ide o cieľené a opakované použitie násilia voči takému žiakovi alebo skupine žiakov, ktorí sa z najrôznejších dôvodov nevedia alebo nemôžu brániť. Podstatnými znakmi šikanovania sú: úmysel bezprostredne smerujúci k fyzickému alebo psychickému ublíženiu druhému, útoky agresora sú opakované, pomer síl medzi agresorom a obeťou je nevyrovnaný.

Prejavy šikanovania, reakcie žiakov a príčiny vzniku

Šikanovanie sa prejavuje v priamej podobe – fyzickými útokmi, urážlivými prezývkami, nadávkami, posmechom, tvrdými príkazmi agresora vykonať určitú vec proti vôli obeť, odcudzenie vecí a pod. Žiaci v obave so stupňovania šikanovania sa o ňom nezdôverujú ani učiteľom a často ani rodičom. Najčastejšími otázkami sú: Z čoho pramení šikanovanie? V čom hľadať jeho korene? Kto je zaň zodpovedný? V teórii zaoberajúcej sa uvedenými otázkami sa ako príčiny uvádzajú:

Rodina – nedostatočná rodinná výchova, absencia citovej rodinnej atmosféry, zhovievavosť voči agresívnym prejavom detí, „tvrdá rodičovská výchova (telesné tresty), kríza v rodine, rozvodové konanie atď.

Škola – nedostatočný priestor na správnu sebarealizáciu sa žiakov, „vnucovanie“ vzorov správania sa žiakom, málo besied so žiakmi, „anonymita“ žiakov a učiteľov, neprimerané hodnotenie prejavov žiakov atď.

Učiteľ a žiaci – emocionálne chladné vzťahy vo vyučovaní, nevhodná komunikácia so žiakmi (zosmiešňovanie, ponižovanie, zastrašovanie a vyhrážanie sa žiakom), nedostatok pozitívnej motivácie, nevyužívanie pochvál, povzbudení, atď.

Rovesníci a skupiny – napodobňovanie negatívnych vzorov, agresívny žiak má rešpekt ostatných, ktorí sa mu chcú vyrovnáť. Pred agresívnym žiakom ostatní ustupujú, často aj dospelí, v skupine sa „stráca zodpovednosť za svoje prejavy, dlhodobejšie šikanovanie spôsobuje, že žiaci sa s ním „stotožnia“, menia k nemu postoje.

Vplyv médií – filmy, televízia, časopisy, internet ponúkajú množstvo negatívnych vzorov násilného správania sa jednotlivca alebo skupín. Prezentovaná hrôza, utrpenie, násilie, znižujú u žiakov empatiu k iným osobám

Prevenca šikanovania

- vytvoriť pozitívnu klímu v škole,
- navodiť úzku spoluprácu medzi školou a rodinou,
- problém šikanovania riešiť vnútorným poriadkom školy,
- zvýšiť dozor pedagogických zamestnancov,
- oboznámiť učiteľov so systémom školy pri šikanovaní,
- informovať učiteľov o postupe pri podozrení šikanovania,
- realizovať vzdelávanie v oblasti prevencie šikanovania,
- spolupracovať s odborníkmi centra vých. a psychologickéj prevencie a pedag.-psych. poradňou (CVPP a PPP)
- v pracovnom poriadku vymedziť oznamovaciu povinnosť, pre pedagogických i nepedagogických zamestnancov,
- zamestnanec neplnením tejto povinnosti sa vystavuje riziku trestného postihu / neprekazania trestného činu/.

Aké sú nepriame prejavy šikanovania?

- šikanovaný žiak nechce chodiť do školy,
- chodí poza školu, domov prichádza neskoro,
- nemá priateľov,
- cez prestávky sa zdržiava v blízkosti učiteľov,
- znižuje sa mu koncentrácia a výkon na vyučovaní,
- má zničené osobné veci a školské pomôcky,
- opakovane sa mu „strácajú“ veci a peniaze,
- prejavuje sa apaticky, nezúčastnene, smutne a bez nálady,
- má problémy s verbálnym prejavom, kokce, je konfliktný a náladový, tajnostkársky
- má modriny, škrabance a tržné rany,
- odmieta povedať, čo sa mu stalo,
- uvádza nepravdepodobné vysvetlenie svojho správania.

Kto býva najčastejšie šikanovaný?

- deti citlivé, tiché, utiahnuté, nepriebojné, slabšie, pomalšie;
- deti, ktoré sa niečím odlišujú od ostatných – farbou pleti, názormi, vierou, rečou, nejakou telesnou odlišnosťou /menšie, tučnejšie, krivajúce, s okuliarmi, chorľavé,.../;
- deti, ktoré sa dobre učia, ochotne pomáhajú, sú usilovné a svedomité.

Čo môže urobiť učiteľ?

- prekonzultovať podozrenie šikanovania s výchovným poradcom, učiteľským zborom a riaditeľom školy,
- porozprávať sa so žiakom, ktorý ja vystavený šikanovaniu,
- porozprávať sa taktiež s násilníkom,
- osloviť rodičov – ako obeť, tak aj násilníka, voliť taktný prístup a najmä zachovať dôvernosť informácií,
- podať návrh, ako situáciu riešiť,
- vyhľadať individuálnu odbornú pomoc CPPP a P, ÚPSVaR,
- prijať výchovné opatrenia – napomenutie, pokarhanie, podmienené vylúčenie, znížiť známku zo správania,
- pri podozrení na trestný čin kontaktovať príslušný útvar Policajného zboru SR/ od 15. do 18. rokov ide o trestný čin mladistvých/.

Vyvarovanie sa chýb pri riešení šikanovania

Čo robia pedagógovia a rodičia nesprávne:

vyšetrujú obeť spoločne s agresorom,
nedokážu odlíšiť nepravdivé tvrdenia falošných svedkov, ktorých ovplyvnil agresor,
neberú ohľad na traumy a pocity viny obeť, často robia bezprostrednú konfrontáciu ,
neberú do úvahy, že medzi obeťou a agresorom často vzniká závislosť, až identifikácia obeť s agresorom,
neuvedomujú si, že šikanovaním môže byť nakazená celá trieda (škola).

Tieto chyby môžu spôsobiť až taký omyl, že obeť je vyhlásená za agresora

Rady pre žiaka - svedka šikanovania

- informuj učiteľa, ktorému dôveruješ,
- vyhľadaj pomoc výchovného poradcu,
- porozprávaj sa s kamarátom, ktorý je obeťou,
- podpor jeho sebavedomie, ponúkni pomoc,
- pokús sa nenápadne zistiť podrobnosti šikanovania,
- taktne informuj rodičov kamaráta - obeť,
- nezabúdaj, že chceš pomôcť kamarátovi a nie sa pomstiť násilníkom, reaguj primerane.